

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie: „i2010: biblioteki cyfrowe”

(2006/C 229/07)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów i2010: *biblioteki cyfrowe* COM(2005) 465 końcowy;

uwzględniając decyzję swego Przewodniczącego z 24 stycznia 2006 r. o powierzeniu Komisji ds. Kultury i Edukacji przygotowania opinii w tej sprawie;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów i2010 — *europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia*;

uwzględniając projekt opinii (CdR 32/2006 rev. 1) przyjęty dnia 4 kwietnia 2006 r. przez Komisję ds. Kultury, Edukacji i Badań (sprawozdawca: Jyrki MYLLYVIRTA, Burmistrz Mikkelii (FI/EPP));

przyjął na 65. sesji plenarnej w dniach 14 — 15 czerwca 2006 r. (posiedzenie z dnia 15 czerwca) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** projekt inicjatywy mającej na celu zdigitalizowanie dziedzictwa kulturowego Europy i opracowanie bibliotek cyfrowych oraz **podkreśla**, że jest to kluczowy element inicjatywy Komisji — i2010 — *europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia*, którego całkowita realizacja jest koniecznym warunkiem poprawy konkurencyjności europejskiej;

1.2 **podkreśla**, że digitalizację, dostęp on-line oraz ochronę dziedzictwa kulturowego należy wspierać we wszystkich państwach, regionach, miastach i językach Europy w taki sposób, aby sprzyjała ona zachowaniu różnorodności kulturowej i językowej. Punktem wyjścia powinno być uznanie wartości kultury — w tym kultur mniejszości — i zachowanie osiągnięć kulturowych dla przyszłych pokoleń;

1.3 **przypomina**, że w innych częściach świata digitalizacja dziedzictwa kulturowego postępuje szybko i **podkreśla**, że powszechne udostępnienie europejskiej literatury i dziedzictwa kulturowego w formie cyfrowej jest warunkiem pomyślniej realizacji idei europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy, a jednocześnie wspiera rozwój regionów i miast Europy;

1.4 **uznaje**, że komunikat Komisji uwypukla najważniejsze wyzwania i wiele nierozwiązanych kwestii technicznych, prawnych i finansowych odnoszących się do digitalizacji dziedzictwa kulturowego oraz **zauważa**, że władze lokalne i regionalne wspierają wysiłki na rzecz osiągnięcia postępu w tym zakresie;

1.5 **podkreśla**, że władze lokalne i regionalne są najważniejszymi organami wykonawczymi wszystkich strategii społeczeństwa informacyjnego i w wielu przypadkach to one utrzymują biblioteki, zatem w kontekście inicjatywy w sprawie bibliotek

cyfrowych należy zwrócić odpowiednią uwagę na wymiar lokalny i regionalny;

1.6 **uważa**, że wspieranie digitalizacji dziedzictwa kulturowego we wszystkich państwach członkowskich w Europie ma ogromne znaczenie i **podkreśla**, że korzyści wynikające z digitalizacji można osiągnąć jedynie poprzez szerokie propagowanie dostępu on-line do dziedzictwa kulturowego, również na szczeblu lokalnym i regionalnym, oraz opracowanie inteligentnych metod wyszukiwania informacji;

1.7 **podkreśla**, że digitalizacja jest procesem długotrwałym, wymagającym dużej ilości zasobów, w tym na bieżące utrzymanie, aktualizację i konwersję materiałów, i **przyznaje**, że digitalizacja przyniesie korzyści dla dostępu do dziedzictwa kulturowego oraz jego konserwacji;

1.8 **przypomina**, że na materiały cyfrowe składają się zarówno zdigitalizowane materiały analogowe, jak i nowe materiały, które powstały od razu w wersji cyfrowej;

1.9 **zauważa**, że usługi świadczone przez biblioteki cyfrowe w państwach członkowskich obejmują zasoby wytworzone na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, które są wzajemnie ze sobą powiązane za pomocą środków elektronicznych. Z tego względu do skutecznej realizacji tej inicjatywy potrzeba współpracy i koordynacji na poziomie europejskim;

1.10 **uważa**, że biblioteki odgrywają kluczową rolę w udostępnianiu literatury i dziedzictwa kulturowego w postaci cyfrowej, ponieważ to za ich pośrednictwem materiały te można najlepiej udostępniać społeczeństwu, jednocześnie **zauważa** jednak, że decydującym czynnikiem jest ich współpraca z archiwami i muzeami, jak również z innymi placówkami kulturalnymi i właściwymi podmiotami.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **podkreśla**, że priorytetowym celem digitalizacji nie jest zastąpienie tradycyjnych, drukowanych i innych fizycznych materiałów o charakterze kulturowym, ale raczej stworzenie wersji cyfrowej obok materiałów analogowych oraz propagowanie dostępu do informacji;

2.2 **podkreśla**, że ponieważ jedynie bardzo niewielka część dziedzictwa kulturowego Europy została zdigitalizowana i wciąż do wykonania pozostaje ogromna ilość pracy, konieczne jest opracowanie nowych form finansowania, z uwzględnieniem współpracy z sektorem prywatnym;

2.3 **zwraca uwagę**, że w małych krajach i na niedużych obszarach językowych komercyjne rynki materiałów cyfrowych były dotychczas dosyć niewielkie, chociaż koszty stałe związane z wytworzeniem takich materiałów mają praktycznie taki sam rząd wielkości jak w przypadku największych obszarów językowych oraz **podkreśla**, że dzięki postępowi technicznemu uwzględnienie potrzeb użytkowników z różnych obszarów językowych w procesie rozwoju bibliotek cyfrowych jest możliwe i istotne;

2.4 **zauważa**, że choć w odniesieniu do większości starszego dziedzictwa kulturowego Europy nie obowiązują już ograniczenia wynikające z praw autorskich, co umożliwia udostępnienie ich w sieciach informacyjnych, to propozycja Komisji dotycząca nowelizacji prawodawstwa odnoszącego się do praw autorskich w stosunku do nowszego dziedzictwa kulturowego ma duże znaczenie;

2.5 **zwraca uwagę**, że w niektórych państwach występują już oznaki świadczące o tym, że niektóre grupy społeczne nie nadążają za postępem technologii cyfrowych i **uważa**, że również najmniej uprzywilejowanym grupom społecznym należy zapewnić odpowiednie możliwości dostępu do internetu i wskazówki, w jaki sposób z niego korzystać;

2.6 **podkreśla**, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę jako wytwórcy i właściciele dzie-

dzictwa kulturowego oraz muszą przyjąć na siebie odpowiedzialność za zapewnienie całemu społeczeństwu możliwie równego dostępu do usług społeczeństwa informacyjnego;

2.7 **podkreśla**, że choć dostęp do tradycyjnych materiałów drukowanych, jaki zapewniają biblioteki publiczne w Europie, ma wciąż bardzo duże znaczenie, to powinny one również oferować społeczeństwu możliwość korzystania z internetu i usług on-line. Ze względu na użytkowników usług on-line i ich lokalne potrzeby organizacja tych usług powinna należeć do podmiotów lokalnych i regionalnych. Fakt ten należy również koniecznie uwzględnić przy określaniu krajowego budżetu na działalność bibliotek;

2.8 **zauważa**, że w przypadkach, w których władze lokalne i regionalne uczestniczą w różnego rodzaju konsorcjach, w tym w konsorcjach bibliotecznych, które posiadają własny serwer sieciowy i oferują pełen zakres usług, należy zapewnić im odpowiedni wpływ na proces decyzyjny w tym zakresie;

2.9 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że Komisja podkreśliła wyzwania związane z doбором materiałów przewidzianych do digitalizacji i **uważa**, że należy przede wszystkim zwrócić właściwą uwagę na kryteria selekcji oparte na zagadnieniach lokalnych i regionalnych oraz zachować równowagę między kryteriami doboru wynikającymi z jednej strony z zapotrzebowania społecznego, a z drugiej — z konieczności zapewnienia konserwacji owych materiałów;

2.10 **popiera** propozycję opracowania strategii długoterminowej konserwacji cyfrowych materiałów kulturowych, tak aby w przypadku zmian technologii i oprogramowania zasoby wykorzystane do digitalizacji dziedzictwa kulturowego nie zostały zmarnowane;

2.11 **uważa** za interesującą propozycję ustanowienia w państwach członkowskich ośrodków kompetencji i **podkreśla**, że ważnym zadaniem ośrodków powinno być zapewnienie odpowiednich umiejętności i know-how na poziomie regionalnym i lokalnym oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk.

Bruksela, 15 czerwca 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE